SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (peti senat)

z dne 8. oktobra 2008 [1]

V zadevi T-68/04,

SGL Carbon AG s sedežem v Wiesbadnu (Nemčija), ki jo zastopata M. Klusmann in A. von Bonin, odvetnika,

tožeča stranka,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopata F. Castillo de la Torre in W. Mölls, zastopnika, skupaj s H.-J. Freundom, odvetnik,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije 2004/420/ES z dne 3. decembra 2003 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma

1 – Jezik postopka: nemščina.

EGP (zadeva C.38.359 – Elektrotehnični in mehanski ogljikovi in grafitni proizvodi) in podredno predloga za znižanje višine globe, ki je bila z navedeno odločbo naložena tožeči stranki,

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (peti senat),

v sestavi M. Vilaras (poročevalec), predsednik, M. Prek in V. Ciucă, sodniki,

sodna tajnica: K. Andová, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 27. februarja 2008,

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

1 SGL Carbon AG (v nadaljevanju: družba SGL ali tožeča stranka) je nemško podjetje, ki med drugim proizvaja ogljikove in grafitne proizvode z namenom njihove uporabe na področju elektrotehnike in mehanike.

2 Zastopniki Morgan Crucible Company plc (v nadaljevanju: družba Morgan) so se 18. septembra 2001 sestali z zastopniki Komisije, da bi predlagali svoje sodelovanje z namenom dokazovanja obstoja kartela na evropskem trgu elektrotehničnih in mehanskih ogljikovih proizvodov ter zaprosili za ugodno obravnavo, predvideno z Obvestilom Komisije 96/C 207/04 o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primeru omejevalnih sporazumov (UL 1996, C 207, str. 4, v nadaljevanju: obvestilo o ugodni obravnavi).

3 Komisija je 2. avgusta 2002 v skladu s členom 11 Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prve uredbe o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL 1962, 13, str. 204), na C. Conradty Nürnberg GmbH (v nadaljevanju: družba Conradty), Le Carbone-Lorraine (v nadaljevanju: družba LCL), Schunk GmbH in njeno hčerinsko družbo Schunk Kohlenstoff-Technik GmbH, (v nadaljevanju skupaj: družba Schunk), Eurocarbo SpA, Luckerath BV, Gerken Europe SA in na tožečo stranko naslovila zahteve za informacije v zvezi z njihovim ravnanjem na zadevnem trgu. Dopis, ki je bil naslovljen na družbo Schunk, se je nanašal tudi na dejavnosti Hoffmann & Co. Elektrokohle AG (v nadaljevanju: družba Hoffmann), ki jo je družba Schunk kupila 28. oktobra 1999.

4 Tožeča stranka je z dopisom z dne 30. septembra 2002 odgovorila na zahtevo za informacije.

5 Z dopisom z dne 17. marca 2003 je zaprosila za uporabo obvestila o ugodni obravnavi in Komisiji posredovala dokaze v zvezi z zadevnim omejevalnim sporazumom.

6 Komisija je 23. maja 2003 na podlagi informacij, ki so ji bile posredovane, na tožečo stranko in druga zadevna podjetja, namreč družbe Morgan, Conradty, LCL, Schunk in Hoffmann, naslovila obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. Tožeča stranka je v svojem odgovoru navedla, da v glavnem ne izpodbija dejanskega stanja, predstavljenega v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah.

7 Komisija je po zaslišanju zadevnih podjetij, z izjemo družb Morgan in Conradty, sprejela Odločbo 2004/420/ES z dne 3. decembra 2003 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva C.38.359 – Elektrotehnični in mehanski ogljikovi in grafitni proizvodi) (v nadaljevanju: Odločba), o kateri je bila tožeča stranka uradno obveščena z dopisom z dne 11. decembra 2003. Povzetek Odločbe je bil objavljen v Uradnem listu z dne 28. aprila 2004 (UL L 125, str. 45).

8 Komisija je v Odločbi navedla, da so bila podjetja, na katera je bila Odločba naslovljena, udeležena pri eni sami in trajni kršitvi člena 81(1) ES in – od 1. januarja 1994 – člena 53(1) Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP), in sicer tej, da so se neposredno ali posredno določale prodajne cene in drugi pogoji poslovanja, ki veljajo za stranke, da se je, zlasti z dodelitvijo strank, določala razdelitev trgov in da se je do konkurentov, ki niso bili udeleženci kartela, ravnalo usklajeno (količinske omejitve, zvišanja cen in bojkoti) (uvodna izjava 2 Odločbe).

9 Odločba vsebuje te določbe:

„*Člen 1*

Naslednja podjetja so s tem, ko so bila v navedenih obdobjih udeležena pri vrsti sporazumov in usklajenih ravnanj v sektorju elektrotehničnih in mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodov, kršila določbe člena 81(1) [ES] in – od 1. januarja 1994 – člena 53(1) Sporazuma EGP:

– [družba Conradty] od oktobra 1988 do decembra 1999;

– [družba Hoffmann] od septembra 1994 do oktobra 1999;

– [družba LCL] od oktobra 1988 do junija 1999;

– [družba Morgan] od oktobra 1988 do decembra 1999;

– [družba Schunk] od oktobra 1988 do decembra 1999;

– [družba SGL] od oktobra 1988 do decembra 1999.

Člen 2

Za kršitve iz člena 1 se naložijo te globe:

– [družbi Conradty]: 1.060.000 eurov;

– [družbi Hoffmann]: 2.820.000 eurov;

– [družbi LCL]: 43.050.000 eurov;

– [družbi Morgan]: 0 eurov;

– [družbi Schunk]: 30.870.000 eurov;

– [družbi SGL]: 23.640.000 eurov.

Globe je treba plačati v roku treh mesecev od vročitve te odločbe […]

Po izteku tega roka začnejo samodejno teči obresti po obrestni meri, ki jo je Evropska centralna banka pri svojih operacijah glavnega refinanciranja uporabljala na prvi dan meseca, v katerem je bila sprejeta ta odločba, povečana za tri odstotne točke in pol.“

10 Komisija je v zvezi z izračunom zneska glob, upoštevajoč naravo kršitve, njen vpliv na trg EGP za zadevne proizvode, čeprav tega ni mogoče natančno izmeriti, in velikost upoštevnega geografskega trga, kršitev opredelila kot zelo resno (uvodna izjava 288 Odločbe).

11 Da bi se upošteval poseben pomen nezakonitega ravnanja posameznega podjetja, udeleženega pri kartelu, in torej njegov dejanski vpliv na konkurenco, je Komisija zadevna podjetja razvrstila v tri kategorije glede na njihov relativni pomen na zadevnem trgu, določen z njihovimi tržnimi deleži (uvodne izjave od 289 do 297 Odločbe).

12 Družbi LCL in Morgan, za kateri se je štelo, da sta največja gospodarska subjekta s tržnim deležem, večjim od 20 %, sta bili zato razvrščeni v prvo kategorijo. Družba Schunk in tožeča stranka, ki sta srednja gospodarska subjekta s tržnim deležem od 10 do 20 %, sta bili razvrščeni v drugo kategorijo. Družbi Hoffmann in Conradty, za kateri se je zaradi tržnega deleža, manjšega od 10 %, štelo, da sta majhna gospodarska subjekta, sta bili razvrščeni v tretjo kategorijo (uvodni izjavi 37 in 297 Odločbe).

13 Na podlagi zgoraj navedenega je Komisija v skladu s težo kršitve določila izhodiščne zneske v višini 35 milijonov EUR za družbi LCL in Morgan, 21 milijonov EUR za družbo Schunk in tožečo stranko ter 6 milijonov EUR za družbi Hoffmann in Conradty (uvodna izjava 298 Odločbe).

14 Glede trajanja kršitve je Komisija ocenila, da so bile kršitve vseh zadevnih podjetij dolgotrajne. Ker je kršitev tožeče stranke ter družb Morgan, Schunk in Conradty trajala enajst let in dva meseca, je Komisija izhodiščni znesek, ki je bil zanje določen, povečala za 110 %. Pri družbi LCL je Komisija štela, da je kršitev trajala deset let in osem mesecev, in je izhodiščni znesek povečala za 105 %. Za družbo Hoffmann je bil izhodiščni znesek povečan za 50 %, ker je kršitev trajala pet let in en mesec (uvodni izjavi 299 in 300 Odločbe).

15 Tako je bil osnovni znesek globe v skladu s težo in trajanjem kršitve določen v višini 73,5 milijona EUR za družbo Morgan, 71,75 milijona EUR za družbo LCL, 44,1 milijona EUR za tožečo stranko in družbo Schunk, 12,6 milijona EUR, kar zadeva družbo Conradty, in 9 milijonov EUR za družbo Hoffmann (uvodna izjava 301 Odločbe).

16 Komisija ni ugotovila nobene obteževalne ali olajševalne okoliščine zoper oziroma v korist zadevnih podjetij (uvodna izjava 316 Odločbe).

17 Kar zadeva uporabo obvestila o ugodni obravnavi, je bila družbi Morgan priznana imuniteta pred globami, ker je bila prvo podjetje, ki je Komisijo obvestilo o obstoju kartela (uvodne izjave od 319 do 321 Odločbe).

18 Komisija je v skladu s točko D navedenega obvestila znesek globe, ki bi bila izrečena, če zadevno podjetje ne bi sodelovalo, družbi LCL zmanjšala za 40 %, družbama Schunk in Hoffmann za 30 % ter tožeči stranki, ki je zadnja pričela sodelovati, za 20 % (uvodne izjave od 322 do 338 Odločbe).

19 Komisija je, potem ko je zavrnila utemeljitev tožeče stranke, da ni sposobna plačati globe, v Odločbi pod naslovom „Plačilna sposobnost in drugi dejavniki“ poudarila, da je pred kratkim za tožečo stranko določila že tri znatne globe zaradi udeležbe pri drugih kartelnih dejavnostih.

20 Komisija je pojasnila, da je bilo tožeči stranki z Odločbo 2002/271/ES z dne 18. julija 2001 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/E-1/36.490 – Grafitne elektrode) (UL 2002, L 100, str. 1) v zadevi „Grafitne elektrode“ in z Odločbo 2006/460/ES z dne 17. decembra 2002 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 Pogodbe [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva C.37.667 – Posebni grafiti) (UL 2006, L 180, str. 20) v zadevi „Posebni grafiti“ naloženo plačilo globe v višini 80,2 milijona EUR zaradi njene udeležbe pri kartelu grafitnih elektrod in plačilo dveh glob v višini 18,94 milijona EUR in 8,81 milijona EUR – oziroma skupaj 27,75 milijona EUR – zaradi njene udeležbe pri omejevalnem sporazumu glede izostatičnega grafita in pri omejevalnem sporazumu glede ekstrudiranega grafita (uvodna izjava 358 Odločbe).

21 Komisija je, upoštevaje velike finančne težave tožeče stranke in dejstvo, da so se različne kartelne dejavnosti, ki se očitajo tožeči stranki, izvajale sočasno, ocenila, da v teh posebnih okoliščinah za zagotovitev odvračilnega učinka ni potrebno, da bi se tožeči stranki naložilo plačilo celotnega zneska globe, in je to zato zmanjšala za 33 %, tako da je znašala 23,64 milijona EUR (uvodna izjava 360 Odločbe).

Postopek in predlogi strank

22 Tožeča stranka je 20. februarja 2004 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložila to tožbo.

23 Po spremembi sestave senatov Sodišča prve stopnje je bil sodnik poročevalec kot predsednik razporejen v peti senat, kateremu je bila posledično dodeljena ta zadeva.

24 Sodišče prve stopnje (peti senat) je na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da začne ustni postopek. Stranki sta podali svoje ustne navedbe in odgovore na vprašanja Sodišča prve stopnje na obravnavi 27. februarja 2008.

25 Tožeča stranka predlaga, naj Sodišče prve stopnje:

– v delu, ki se nanaša nanjo, Odločbo razglasi za nično;

– podredno primerno zmanjša naloženo globo;

– Komisiji naloži plačilo stroškov.

26 Komisija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

– tožbo zavrne;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

27 Tožeča stranka je v dopisu, ki je v sodno tajništvo Sodišča prve stopnje prispelo 22. februarja 2008, navedla, da umika četrti, peti in šesti tožbeni razlog, ki so bili navedeni v tožbi in ki se nanašajo na to, da je Komisija napačno presodila njeno sodelovanje med upravnim postopkom, da Komisija ni upoštevala njene plačilne nesposobnosti, in na zatrjevano nesorazmernost globe glede na oceno potrebnosti odvračilnega učinka.

28 Med obravnavo je tožeča stranka potrdila umik zgoraj navedenih tožbenih razlogov in navedla, da je treba predlog za razglasitev ničnosti Odločbe, naveden v tožbi, razumeti, kot da se nanaša zgolj na razglasitev ničnosti člena 2 Odločbe, v katerem je Komisija zadevnim podjetjem naložila globe. Te navedbe tožeče stranke so bile vzete na zapisnik obravnave.

Določitev osnovnega zneska

29 Tožeča stranka meni, da je Komisija pri določitvi osnovnega zneska globe kršila načeli sorazmernosti in enakega obravnavanja ter svojo obveznost obrazložitve.

Teža kršitve

– Kršitev obveznosti obrazložitve

30 V skladu z ustaljeno sodno prakso mora biti v obrazložitvi posamične odločbe jasno in nedvoumno podano sklepanje institucije, ki je akt izdala, tako da se lahko zainteresirane

osebe seznanijo z razlogi sprejetega ukrepa in da lahko pristojno sodišče opravi nadzor. Zahteva po obrazložitvi se presoja glede na okoliščine primera. Ne zahteva pa se, da se v obrazložitvi navedejo vse upoštevne dejanske in pravne okoliščine, saj je treba vprašanje, ali akt izpolnjuje zahteve člena 253 ES, presojati ne le na podlagi besedila zadevnega akta, ampak tudi glede na okoliščine, v katerih je bil ta akt izdan (sodba Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 63 in navedena sodna praksa).

31 Glede določanja glob zaradi kršitve konkurenčnega prava Komisija svojo obveznost obrazložitve izpolni, ko v odločbi navede elemente presoje, na podlagi katerih je lahko določila težo in trajanje kršitve, ne da bi morala v njej navesti podrobnejšo obrazložitev ali številčne podatke v zvezi z metodo izračuna globe (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 16. novembra 2000 v zadevi Cascades proti Komisiji, C-279/98 P, Recueil, str. I-9693, točke od 38 do 47, in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 30. septembra 2003 v zadevi Atlantic Container Line in drugi proti Komisiji, T-191/98, od T-212/98 do T-214/98, Recueil, str. II-3275, točka 1532). Da bi se spoštovala obveznost obrazložitve, ni treba navesti številčnih podatkov v zvezi z metodo izračuna glob, pa naj bodo ti podatki še tako koristni (sodba Sodišča z dne 2. oktobra 2003 v zadevi Salzgitter proti Komisiji, C-182/99 P, Recueil, str. I-10761, točka 75).

32 Glede obrazložitve izhodiščnih zneskov v absolutnem smislu je treba opozoriti, da so globe instrument konkurenčne politike Komisije, ki mora imeti diskrecijsko pravico pri določanju njihove višine, da bi ravnanje podjetij usmerila k spoštovanju pravil o konkurenci (sodba Sodišča prve stopnje z dne 6. aprila 1995 v zadevi Martinelli proti Komisiji, T-150/89, Recueil, str. II-1165, točka 59). Poleg tega je treba preprečiti, da bi gospodarski subjekti zlahka predvideli višino glob. Zato ni mogoče zahtevati, da bi morala Komisija v zvezi s tem predložiti druge elemente obrazložitve, ki se ne nanašajo na težo in trajanje kršitve.

33 V obravnavanem primeru iz Odločbe izhaja, da so bile globe naložene na podlagi člena 15(2) Uredbe št. 17 in da je Komisija – čeprav se Odločba izrecno ne sklicuje na Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in členom 65(5) [PJ] (UL 1998, C 9, str. 3, v nadaljevanju: Smernice) – znesek glob določila na podlagi metode, ki je določena v Smernicah.

34 Glede trditve tožeče stranke, da Odločba v zvezi s presojo teže kršitve in določitvijo izhodiščnega zneska ni bila zadostno obrazložena, zadošča ugotoviti, da iz uvodnih izjav od 277 do 288 Odločbe izhaja, da je Komisija jasno navedla dejavnike, ki jih je upoštevala pri presoji teže kršitve, namreč naravo kršitve, njen vpliv na trg EGP za zadevne proizvode in velikost upoštevnega geografskega trga, in da je za vsakega od teh dejavnikov obrazložila, kako je bil v obravnavanem primeru upoštevan.

35 Tako je Komisija v Odločbi navedla, da:

– je bila zadevna kršitev v glavnem v tem, da so se neposredno ali posredno določale prodajne cene in drugi pogoji poslovanja, ki veljajo za stranke, da se je, zlasti z dodelitvijo strank, določala razdelitev trgov in da se je do konkurentov, ki niso bili udeleženci kartela, ravnalo usklajeno, pri čemer gre pri takšnih ravnanjih že zaradi njihove narave za najresnejše kršitve določb člena 81(1) ES in člena 53(1) Sporazuma EGP (uvodna izjava 278 Odločbe);

– so bili kartelni sporazumi izvedeni in da so vplivali na trg EGP za zadevne proizvode, čeprav tega vpliva ni mogoče natančno izmeriti (uvodna izjava 286 Odločbe);

– je kartel pokrival celoten skupni trg in, po njegovi ustanovitvi, celoten EGP (uvodna izjava 287 Odločbe).

36 Komisija je glede na vse te dejavnike ocenila, da je bila kršitev zadevnih podjetij zelo resna, pri čemer je v točki 1 A, drugi odstavek, tretja alinea, Smernic za takšne kršitve določen možni znesek glob nad 20 milijonov EUR.

37 Komisija je dalje navedla, da je v kategoriji zelo resnih kršitev različno obravnavanje podjetij omogočeno z razponom možnih glob, da se tako upošteva njihova dejanska gospodarska sposobnost povzročiti znatno škodo konkurenci in da se globa določi v višini, ki ji zagotavlja odvračalni učinek.

38 Komisija je v okviru tako različnega obravnavanja, ki je še toliko nujnejše zaradi velikih razlik, ki z vidika pomena na trgu obstajajo med podjetji, ki so bila udeležena pri kršitvi, zadevna podjetja razvrstila v tri kategorije glede na njihov relativni pomen na zadevnem trgu, določen z njihovimi tržnimi deleži. Tožeča stranka je bila, upoštevaje tržni delež, ki je bil ocenjen na 14 %, razvrščena v drugo kategorijo (uvodne izjave od 288 do 297 Odločbe).

39 Komisija je na podlagi zgoraj navedenega v skladu s težo kršitve za tožečo stranko določila izhodiščni znesek v višini 21 milijonov EUR (uvodna izjava 298 Odločbe).

40 V nasprotju z mnenjem tožeče stranke ni mogoče šteti, da gre pri takšni obrazložitvi le za čisto ponovitev besedila Smernic, in je treba šteti, da so z njo izpolnjene zahteve iz člena 253 ES, kot ga razlaga sodna praksa, navedena v točkah od 30 do 32.

41 Iz tega izhaja, da je treba zavrniti očitek, da je Komisija pri določitvi izhodiščnega zneska globe kršila obveznost obrazložitve.

– Praksa odločanja Komisije

42 Tožeča stranka meni, da so izhodiščni zneski, določeni v skladu s težo kršitve, nesorazmerni in/ali diskriminatorni v primerjavi s temi, ki so bili v podobnih zadevah določeni po istem postopku za druga podjetja.

43 Praksa odločanja Komisije se v skladu z ustaljeno sodno prakso ne more uporabiti kot pravni okvir za globe na področju konkurence, ki je določen zgolj z Uredbo št. 17 (sodba Sodišča prve stopnje z dne 20. marca 2002 v zadevi LR AF 1998 proti Komisiji, T-23/99, Recueil, str. II-1705, točka 234), odločbe glede preostalih zadev pa so le namig glede morebitnega obstoja diskriminacije, ker je malo verjetno, da so okoliščine v teh zadevah, kot so trgi, proizvodi, podjetja in zadevna obdobja, enake (sodbi Sodišča z dne 21. septembra 2006 v zadevi JCB Service proti Komisiji, C-167/04 P, ZOdl., str. I-8935, točki 201 in 205, in z dne 7. junija 2007 v zadevi Britannia Alloys & Chemicals proti Komisiji, C-76/06 P, ZOdl., str. I-4405, točka 60).

44 V zvezi s tem je tožeča stranka navedla le to, da se izhodiščni zneski, ki jih je določila Komisija, v primeru omejevalnih sporazumov o določanju cen, ki se nanašajo na

primerljivo velike trge, na splošno gibljejo in so se na splošno gibali pod 20 milijoni eurov in da izhodiščni zneski v Odločbi „povprečno“ predstavljajo 48 % prometa, ki so ga podjetja dosegla na zadevnem trgu, v nasprotju z 38,8 % v zadevi Grafitne elektrode in 32,2 % v Odločbi Komisije 1999/60/ES z dne 21. oktobra 1998 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] (IV/35.691/E-4 – Predizolirane cevi) (UL 1999, L 24, str. 1) v zadevi „Predizolirane cevi“. Vendar pa je treba ugotoviti, da s temi splošnimi in nenatančnimi navedbami, in sicer s sklicevanjem na povprečne podatke, ni mogoče dokazati obstoja nesorazmernega in/ali diskriminatornega obravnavanja tožeče stranke.

45 Natančnejše sklicevanje na odločbo Komisije v zadevi Posebni grafiti, v kateri naj bi bili izhodiščni zneski jasno nižji od teh, ki so bili določeni v obravnavani zadevi, čeprav so tržni deleži zadevnih podjetij v celoti večji, ni bolj upoštevno.

46 Kot je pravilno poudarila Komisija, posebna okoliščina v zvezi z velikostjo zadevnih trgov omogoča razlikovanje zgoraj navedene zadeve od obravnavane zadeve. Četudi bi predpostavljali, da je, kot zatrjuje tožeča stranka, obseg trgov EGP za izostatičen grafit in ekstrudirane proizvode znašal med 100 in 120 milijonov EUR oziroma med 60 in 70 milijonov EUR, je to nedvomno veliko manj od celotne vrednosti trga EGP za elektrotehnične in mehanske ogljikove in grafitne proizvode, ki je leta 1998 znašala 291 milijonov EUR (uvodna izjava 37 Odločbe).

47 Tožeča stranka je med obravnavo prvič izpodbijala ta znesek 291 milijonov eurov, ki ga je navedla Komisija, in pri tem kritizirala zlasti dejstvo, da je Komisija pri izračunu prometa in tržnega deleža zadevnih podjetij upoštevala vrednost lastne potrošnje.

48 Sodišče prve stopnje meni, da gre za nov očitek, katerega navajanje med postopkom je prepovedano na podlagi člena 48(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje. Izpodbijanje ocene celotne vrednosti zadevnega trga, ki je bilo zelo na kratko predstavljeno na obravnavi, ne izhaja iz novih okoliščin, ki bi se pojavile med postopkom, saj sta bila znesek 291 milijonov EUR, ki ga je navedla Komisija, in obrazložitev upoštevanja lastne potrošnje pri izračunu prometa in tržnega deleža zadevnih podjetij jasno navedena v uvodnih izjavah 37 in od 291 do 295 Odločbe. Zgolj na podlagi trditve tožeče stranke, da je določitev izhodiščnega zneska izpodbijala že v sami tožbi, ni mogoče šteti, da gre pri zadevnem očitku za razširitev očitka, ki je bil neposredno ali posredno naveden v vlogi, s katero se je začel postopek, in ki je s tem očitkom v tesni zvezi. Zato ga je treba razglasiti za nedopustnega.

49 Spomniti je treba še, da ima Komisija pri določanju višine glob diskrecijsko pravico, da bi ravnanje podjetij usmerila k spoštovanju pravil o konkurenci (sodba Sodišča prve stopnje z dne 21. oktobra 1997 v zadevi Deutsche Bahn proti Komisiji, T-229/94, Recueil, str. II-1689, točka 127). Dejstvo, da je Komisija v preteklosti za določene vrste kršitev uporabila globe določene ravni, torej ne more preprečiti možnosti, da to raven kadarkoli zviša zaradi zagotovitve izvajanja politike konkurence Skupnosti (sodba Sodišča z dne 7. junija 1983 v zadevi Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, od 100/80 do 103/80, Recueil, str. 1825, točka 109) in okrepitve odvračilnega učinka glob (sodba Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi SCA Holding proti Komisiji, T-327/94, Recueil, str. II-1373, točka 179, potrjena po pritožbi s sodbo Sodišča z dne 16. novembra 2000 v zadevi SCA Holding proti Komisiji, C-297/98 P, Recueil, str. I-10101).

50 Trditev tožeče stranke, da, upoštevaje sankcije, ki so ji že bile naložene v vzporednih postopkih, zvišanje ravni glob za njo nikakor ni bilo potrebno, spada pod obravnavo presoje pojma odvračilnega učinka s strani Komisije, kot je povzeta v uvodni izjavi 359 Odločbe. Tožeča stranka pa je izrecno umaknila tožbeni razlog, v okviru katerega je zatrjevala, da je Komisija ta pojem napačno presodila.

51 V vsakem primeru je treba poudariti, da je Komisija v okviru postopkov in sankcij upravičeno razlikovala med omejevalnim sporazumom glede grafitnih elektrod, omejevalnima sporazumoma glede izostatičnega grafita in ekstrudiranega grafita ter omejevalnim sporazumom glede elektrotehničnih in mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodov, saj gre za štiri različne kršitve določb člena 81(1) ES.

52 Iz tega izhaja, da je Komisija družbi SGL lahko naložila novo globo zaradi njene udeležbe pri omejevalnem sporazumu glede elektrotehničnih in mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodov, da bi s sankcijo, ki presega zgolj simbolično sankcijo, podjetje odvrnila od kršitve, pri čemer je treba poudariti, da je Komisija glede na posebne okoliščine zadeve, za katere je značilno delno prekrivanje različnih kartelnih dejavnosti, pri katerih je bila udeležena tožeča stranka, štela, da za 33 % zmanjšana globa zadošča za zagotovitev želenega odvračilnega učinka (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2005 v zadevi Tokai Carbon in drugi proti Komisiji, T-71/03, T-74/03, T-87/03 in T-91/03, neobjavljena v ZOdl., v nadaljevanju: sodba Tokai II, točka 336).

53 Na koncu je treba spomniti, da je v skladu s sodno prakso pooblastilo Komisije, da podjetjem, ki so namerno ali iz malomarnosti kršila določbe člena 81(1) ES ali člena 82 ES, naloži globe, eno od sredstev, s katerimi lahko Komisija opravlja nalogo nadzora, ki ji jo je poverilo pravo Skupnosti. Ta naloga zagotovo zajema preiskovanje in sankcioniranje posameznih kršitev, pa tudi dolžnost sledenja splošni politiki, katere namen je, da se na področju konkurence uporabljajo načela, ki jih določa Pogodba, in da se v to usmeri delovanje podjetij (zgoraj v točki 49 navedena sodba Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 105, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 9. julija 2003 v zadevi Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients proti Komisiji, T-224/00, Recueil, str. II-2597, točka 105).

54 Iz tega izhaja, da Komisija lahko odloča o ravni zneska glob, da bi okrepila njihov odvračilen učinek, kadar so zaradi dobička, ki ga nekatera zainteresirana podjetja lahko pri tem pridobijo, določene kršitve še vedno dokaj pogoste, čeprav je bila njihova nezakonitost določena že od začetka politike Skupnosti na področju konkurence (zgoraj v točki 49 navedena sodba Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 108, in zgoraj v točki 53 navedena sodba Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients proti Komisiji, točka 106).

55 Kot izhaja iz zgoraj navedene sodne prakse, je namen odvračanja, ki mu ima Komisija pravico slediti pri določitvi zneska globe, zagotoviti, da bodo podjetja spoštovala pravila o konkurenci, ki so za izvajanje njihovih dejavnosti znotraj Skupnosti ali EGP določena s Pogodbo. Iz tega izhaja, da odvračilnega učinka globe, naložene zaradi kršitve pravil Skupnosti o konkurenci, ni mogoče določiti samo glede na poseben položaj kaznovanega podjetja (zgoraj v točki 53 navedena sodba Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients proti Komisiji, točka 110).

56 V tem primeru, pri katerem gre za klasično kršitev konkurenčnega prava in za ravnanje, katerega nezakonitost je Komisija od svojih prvih posredovanj na tem področju večkrat potrdila, je Komisija lahko štela, da je treba v mejah, določenih v Uredbi št. 17, znesek globe določiti na dovolj odvračilni ravni.

57 Iz tega izhaja, da je treba zavrniti očitek, da je bila tožeča stranka, kar zadeva določitev izhodiščnega zneska globe, glede na prakso odločanja Komisije obravnavana nesorazmerno in/ali diskriminatorno.

– Razvrstitev udeležencev omejevalnega sporazuma v kategorije

58 Treba je spomniti, da je Komisija, upoštevaje velike razlike med velikostjo zadevnih podjetij in da bi se upoštevala specifična teža vsakega od njih in zato dejanski vpliv njegove kršitve na konkurenco, v skladu s točko 1 A, četrti in šesti odstavek, Smernic podjetja, ki so bila udeležena pri kršitvi, v Odločbi različno obravnavala. V ta namen je na podlagi prometa, ki ga je vsako podjetje v EGP doseglo od proizvodov, na katere se nanaša ta postopek, pri čemer je upoštevala tudi lastno potrošnjo vsakega podjetja, zadevna podjetja razporedila v tri kategorije. Iz tega izhaja obseg tržnega deleža, ki pomeni relativno težo vsakega podjetja pri kršitvi in njegovo dejansko gospodarsko sposobnost povzročiti znatno škodo konkurenci (uvodne izjave od 289 do 291 Odločbe).

59 Primerjava je temeljila na podatkih o prometu (zneski so izraženi v milijonih EUR) v zadnjem letu kršitve, namreč letu 1998, ki ga je mogoče pripisati zadevnim proizvodom, ti podatki pa izhajajo iz razpredelnice 1, vsebovane v uvodni izjavi 37 Odločbe, z naslovom „Ocena prometa (vključno z vrednostjo lastne porabe) in tržnih deležev v EGP v letu 1998 za skupino proizvodov, ki so predmet postopka“:

Ponudniki	Promet (vključno z vrednostjo lastne porabe)	Tržni delež v EGP
družba Conradty	9	3 %
družba Hoffmann	17	6 %
[družba LCL]	84	29 %
družba Morgan	68	23 %
družba Schunk	52	18 %
družba SGL	41	14 %
drugi	20	7 %
Skupaj	291	100 %

60 Družbi LCL in Morgan, za kateri se je štelo, da sta največja gospodarska subjekta s tržnim deležem, večjim od 20 %, sta bili zato razvrščeni v prvo kategorijo. Družbi Schunk in SGL, ki sta srednja gospodarska subjekta s tržnim deležem od 10 do 20 %, sta bili razvrščeni v drugo kategorijo. Družbi Hoffmann in Conradty, za kateri se je zaradi tržnega deleža, manjšega od 10 %, štelo, da sta majhna gospodarska subjekta, sta bili razvrščeni v tretjo kategorijo (uvodni izjavi 37 in 297 Odločbe).

61 Komisija je na podlagi navedenega v skladu s težo kršitve določila izhodiščne zneske v višini 35 milijonov EUR za družbi LCL in Morgan, 21 milijonov EUR za družbi Schunk in SGL ter 6 milijonov EUR za družbi Hoffmann in Conradty (uvodna izjava 298 Odločbe).

62 Poudariti je treba, da tožeča stranka ne ugovarja, kot takšni, metodi razvrstitve udeležencev omejevalnega sporazuma v kategorije z namenom različnega obravnavanja v fazi določitve izhodiščnih zneskov glob. Posledica te metode, katere načelo je bilo sicer potrjeno s sodno prakso Sodišča prve stopnje, čeprav ne upošteva razlik v velikosti med podjetji iste kategorije (sodbi Sodišča prve stopnje z dne 19. marca 2003 v zadevi CMA CGM in drugi proti Komisiji, T-213/00, Recueil, str. II-913, točka 385, in z dne 29. aprila 2004 v zadevi Tokai Carbon in drugi proti Komisiji, T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 in T-252/01, Recueil, str. II-1181, v nadaljevanju: sodba Tokai I, točka 217), je določitev pavšalnega izhodiščnega zneska za podjetja iz iste kategorije.

63 Tožeča stranka se nasprotno sklicuje na besedilo zgoraj v točki 62 navedene sodbe Tokai I in trdi, da če je, kot navaja Sodišče prve stopnje v točki 223 navedene sodbe, razvrstitev v kategorije treba izvesti po petodstotnih stopnjah tržnega deleža, ker se s tem omogoči izražanje sorazmernosti različnih tržnih deležev, ne da bi pri tem prišlo do napačne presoje, je razvrstitev po 10-odstotnih stopnjah, za kar se je v obravnavani zadevi odločila Komisija, preveč približna in ne odraža razmerij na trgu.

64 Tožeča stranka trdi, da bi pri razvrstitvi podjetij v šest kategorij po petodstotnih stopnjah tržnega deleža, ob upoštevanju povprečnih tržnih deležev na kategorijo ali ob analizi pragov, največji izhodiščni znesek znašal 15,9 milijonov EUR ali 14 milijonov EUR.

65 Čeprav ni sporno, da je Komisija v zadevi Grafitne elektrode zadevna podjetja razporedila v tri kategorije po petodstotnih stopnjah tržnega deleža, niti iz točke 223 zgoraj v točki 62 navedene sodbe Tokai I niti iz celotne obrazložitve Sodišča prve stopnje nikakor ne izhaja, da le taka razvrstitev udeležencev omejevalnega sporazuma v kategorije v postopkih sankcioniranja kartela, ki jih sproži Komisija, omogoča izražanje sorazmernosti različnih tržnih deležev, ne da bi pri tem prišlo do napačne presoje.

66 Tožeča stranka na podlagi v točki 62 navedene sodbe Tokai I ne more zaključiti, da naj bi bila razvrstitev podjetij, udeleženih pri omejevalnem sporazumu, ki je predmet Odločbe, v kategorije približna oziroma diskriminatorna zgolj zato, ker se je Komisija v obravnavani zadevi pri izvrševanju svoje široke diskrecijske pravice odločila za drugačno razvrstitev in je oblikovala tri kategorije po desetodstotnih stopnjah tržnega deleža, saj se število gospodarskih subjektov, na katere se nanaša odločba v zadevi Grafitne elektrode, in razvrstitev njihovih tržnih deležev razlikujeta od teh, ki so značilni za to zadevo.

67 Poleg tega je treba ugotoviti, da bi bilo v skladu z razlogovanjem tožeče stranke v tem primeru treba ustanoviti šest kategorij, ki bi temeljile na petodstotnih stopnjah tržnega deleža (od 0 do 5 % do od 25 do 30 %), pri čemer bi vsaka vsebovala le eno samo podjetje, kar je v nasprotju z načelom kategorizacije.

68 Poleg tega je treba pri taki razvrstitvi v kategorije, ki jo je Komisija izvedla v Odločbi, upoštevati načelo enakega obravnavanja, v skladu s katerim je primerljive položaje prepovedano obravnavati različno in različne položaje enako, razen če tako obravnavanje ni objektivno utemeljeno. Poleg tega mora biti v skladu s sodno prakso višina glob v sorazmerju z dejavniki, ki se upoštevajo pri presoji teže kršitve (glej zgoraj v točki 62 navedeno sodbo Tokai I, točka 219 in navedena sodna praksa).

69 Da bi preverilo, ali je razvrstitev udeležencev omejevalnega sporazuma v kategorije skladna z načeloma enakega obravnavanja in sorazmernosti, mora Sodišče prve stopnje pri svojem nadzoru nad zakonitostjo izvajanja diskrecijske pravice, ki jo ima Komisija na tem področju, vendarle preveriti le, ali je ta razvrstitev dosledna in objektivno utemeljena (zgoraj v točki 62 navedeni sodbi CMA CGM in drugi proti Komisiji, točka 416, in Tokai I, točki 220 in 222).

70 V tem pogledu je treba šteti, da razvrstitev podjetij v tri kategorij – veliki, srednji in majhni gospodarski subjekti – ni nerazumno upoštevanje njihovega relativnega pomena na trgu za določitev izhodiščnega zneska, če očitno ne izkrivi podobe zadevnega trga. Poleg tega je treba ugotoviti, da se na podlagi 3-, 6-, 14-, 18-, 23- in 29-odstotnih stopenj tržni deleži udeležencev omejevalnega sporazuma sorazmerno enakomerno razdelijo na lestvici od 0 do 30 in da ni mogoče šteti, da metoda Komisije, da se pragi kategorij določijo od 10 do 20 %, ni notranje koherentna.

71 Komisija je v prvo kategorijo uvrstila podjetji LCL in Morgan ter določila izhodiščni znesek v višini 35 milijonov EUR. V nasprotju s trditvami tožeče stranke te izbire Komisije ni mogoče opredeliti za samovoljno in z njo niso prekoračene meje široke diskrecijske pravice, ki jo ima Komisija na tem področju.

72 Poudariti je treba, prvič, da gre pri določitvi izhodiščnega zneska v višini 35 milijonov EUR v uvodni izjavi 298 Odločbe za končanje analize Komisije, kot je predstavljena v uvodnih izjavah od 277 do 297 Odločbe, v okviru katere je Komisija opredelila kršitev kot tako, pri čemer je upoštevala objektivne dejavnike, namreč samo naravo kršitve, njen vpliv na trg in geografske razsežnosti tega trga, ter upoštevala subjektivne dejavnike, namreč specifično težo vsakega podjetja, udeleženega pri omejevalnem sporazumu, in zato dejanski vpliv njegove kršitve na konkurenco. Komisija je v tem drugem delu svoje analize zlasti sledila cilju zagotavljanja odvračilne ravni globe glede na relativno težo vsakega podjetja pri kršitvi in njegovo dejansko gospodarsko sposobnost povzročiti znatno škodo konkurenci na zadevnem trgu. Po oceni teže kršitve je Komisija neposredno določila izhodiščni znesek, v tem primeru v višini 35 milijonov EUR za družbi LCL in Morgan, pri čemer je upoštevala vse zgoraj navedene dejavnike, vključno s ciljem odvračanja.

73 Ugotoviti je treba, drugič, da se Smernice, zlasti glede kršitev, ki jih je treba opredeliti kot „zelo resne“, omejujejo na navedbo, da so mogoči zneski glob „nad 20 milijonov EUR“. Edine omejitve, navedene v Smernicah, ki veljajo za take kršitve, so splošna omejitev 10 % celotnega prometa, ki jo določa člen 15(2) Uredbe št. 17 (glej preambulo in točko 5(a) Smernic) – katere kršitev se v obravnavani zadevi ne uveljavlja – in omejitve v zvezi z dodatnim zneskom, ki se lahko določi zaradi trajanja kršitve (glej točka 1B, prvi odstavek, druga in tretja alinea, Smernic). Smernice za „zelo resno“ kršitev ne določajo ničesar, kar bi nasprotovalo zvišanju ravni na absolutno vrednost, ki je enaka tej, ki jo je v obravnavani zadevi uporabila Komisija.

74 Ugotoviti je treba, tretjič, da bi imel v nasprotju s trditvami tožeče stranke, z omejitvijo presoje sorazmernosti izhodiščnega zneska globe, ki jo je določila Komisija, na razmerje med navedenim zneskom in zgoraj navedenim prometom, promet zadevnih proizvodov prevelik pomen. Sama narava kršitve, njen konkretni vpliv, geografske razsežnosti zadevnega trga in potreben odvračilen učinek globe – ki jih je Komisija

v obravnavani zadevi upoštevala – lahko prav tako upravičujejo zgoraj navedeni znesek. V zvezi s tem je Komisija kršitev upravičeno opredelila za „zelo resno“, saj je bila tožeča stranka udeležena pri horizontalnem omejevalnem sporazumu s konkretnim vplivom na trg zadevnih proizvodov v EGP, katerega predmet je bilo v glavnem neposredno ali posredno določanje prodajnih cen in drugih pogojev poslovanja, ki veljajo za stranke, določanje razdelitve trgov, zlasti z dodelitvijo strank, in usklajeno ravnanje do konkurentov, ki niso bili udeleženci kartela.

75 Poudariti je treba, četrtič, da je za družbo LCL upoštevni promet znašal 84 milijonov EUR, za družbo Morgan pa 68 milijonov EUR in da je tako njun tržni delež znašal 29 % oziroma 23 %. Komisija je torej upravičeno ocenila, da je primerno ti podjetji uvrstiti v isto koherentno kategorijo s povprečnim prometom v višini 76 milijonov EUR in povprečnim tržnim deležem v višini približno 26 %.

76 Potem ko je mogoče šteti, da sta sestava prve kategorije in ustrezajoči izhodiščni znesek koherentna in objektivno utemeljena, je treba preučiti, ali je bila druga kategorija, ki jo sestavljata tožeča stranka in družba Schunk, oblikovana koherentno in objektivno utemeljeno.

77 Tožeča stranka zatrjuje, da je treba, če se mora v skladu z obrazložitvijo zgoraj v točki 62 navedene sodbe Tokai I razmerje med različnimi tržnimi deleži izražati v izhodiščnih zneskih, določenih za različne kategorije, nujno primerjati „največji tržni delež najvišje kategorije z najmanjšim tržnim deležem najnižje kategorije“. Razmerje med tema tržnima deležema bi moralo vsaj ustrezati relativni razliki med absolutnimi tržnimi deleži. Izhodiščni znesek globe tožeče stranke in drugega podjetja druge kategorije bi glede na to, da razmerje med tržnima deležema družbe LCL in tožeče stranke znaša 2,07, moral izražati to razmerje in biti določen največ v višini 16,9 milijonov EUR.

78 Ponovno je treba poudariti razlike med zadevo, v kateri je bila izdana zgoraj v točki 62 navedena sodba Tokai I, in to zadevo glede na število zadevnih gospodarskih subjektov, porazdelitev tržnih deležev in dejstvo, da se je Komisija v zadevi Grafitne elektrode odločila za uporabo posebne aritmetične metode, ki temelji na približno petodstotnih stopnjah tržnega deleža, pri čemer vsaka stopnja ustreza znesku približno 8 milijonov EUR. Sodišče prve stopnje je pri preverjanju koherentnosti te metode diferenciacije v zgoraj v točki 62 navedeni sodbi Tokai I (točka 232) navedlo, da je Komisija, ker se je prostovoljno odločila za uporabo take aritmetične metode, na pravila, ki so značilna za tako metodo, vezana v razmerju do vseh udeležencev istega omejevalnega sporazuma, razen če odstopanje izrecno utemelji.

79 Kakorkoli že, v sodbi Tokai I, navedeni zgoraj v točki 62, ni navedeno ničesar, iz česar bi izhajalo, da je treba razmerje med izhodiščnimi zneski glob, določenimi v razvrstitvi udeležencev omejevalnega sporazuma v kategorije, določiti glede na razmerje, ki obstaja med tržnim deležem „največjega“ podjetja najvišje kategorije in tržnim deležem „najmanjšega“ podjetja najnižje kategorije.

80 Posledica analize tožeče stranke, ki temelji na osamitvi njenega tržnega deleža in na primerjavi tega izključno s tržnim deležem družbe LCL, da bi se določilo razmerje med izhodiščnima zneskoma, določenima zanjo in za družbo LCL, ki bi se naj potem uporabilo za podjetji iz druge kategorije, je zanikanje načela razvrstitve po kategorijah, ki ga priznava sodna praksa, in pavšalnega izhodiščnega zneska, ki izhaja iz tega načela.

81 Iz upoštevanja povprečnih podatkov podjetij iz iste kategorije nasprotno izhaja, da je razvrstitev po kategorijah, izvedena v Odločbi, koherentna in objektivno utemeljena.

82 Povprečni promet in povprečni tržni delež družb LCL in Morgan (prva kategorija) sta znašala 76 milijonov EUR in 26 %, medtem ko sta isti postavki za družbo Schunk in tožečo stranko (druga kategorija) znašali 46,5 milijonov EUR in 16 %. Razmerje med povprečnima vrednostma je tako 1,634 (za promet) in 1,625 (za tržni delež).

83 Ti razmerji sta zelo blizu razmerja med izhodiščnim zneskom za prvo kategorijo (35 milijonov EUR) in izhodiščnim zneskom druge kategorije (21 milijonov EUR), ki je 1,66. Zato to razmerje tožeče stranke ne postavlja v manj ugoden položaj, ampak ravno v ugodnejšega, saj razmerje med povprečnima vrednostma znaša 1,634 (za promet) in 1,625 (za tržni delež).

84 Kar zadeva tretjo kategorijo, ki jo sestavljata družbi Hoffmann in Conradty, sta povprečni promet in povprečni tržni delež teh podjetij znašala 13 milijonov EUR in 4,5 %. Upoštevaje podatke, ki se nanašajo na družbi LCL in Morgan, je razmerje med povprečnima vrednostma 5,846 (za promet) in 5,777 (za tržni delež). Ta razmerja so zelo blizu razmerja med izhodiščnim zneskom za prvo kategorijo (35 milijonov EUR) in izhodiščnim zneskom tretje kategorije (6 milijonov EUR), to je 5,83.

85 Kar zadeva primerjavo podjetij, uvrščenih v drugo in tretjo kategorijo, je razmerje med povprečnima vrednostma 3,576 (za promet) in 3,555 (za tržni delež), kar skoraj ustreza razmerju med izhodiščnim zneskom za drugo kategorijo (21 milijonov EUR) in izhodiščnim zneskom tretje kategorije (6 milijonov EUR), to je 3,5.

86 Tožeča stranka v repliki zatrjuje, da tudi presoja na podlagi povprečja vodi k diskriminatornemu in nesorazmernemu rezultatu, in v zvezi s tem navaja, da je

Komisija za družbi LCL in Hoffmann določila izhodiščni znesek, in sicer 1,207 milijona EUR in 1 milijon EUR na točko tržnega deleža (35 : 29 = 1,207 in 6 : 6 = 1), na podlagi česar bi moral biti zanjo določen izhodiščni znesek v višini 16,9 milijonov EUR ali 14 milijonov EUR.

87 Zadošča ugotoviti, da je s tem tožeča stranka le z drugimi besedami ponovila svoje trditve, povzete zgoraj v točki 77, ki temeljijo na zahtevi po strogem upoštevanju sorazmernosti v razmerjih med posameznimi podjetji.

88 Kot je bilo opisano, je posledica teh trditev zanikanje načela razvrstitve podjetij po kategorijah, kot ga je v Odločbi uporabila Komisija in ki ga priznava sodna praksa, in jih Sodišče prve stopnje ne more sprejeti, razen če bi se dokazalo, da je uvrstitev tožeče stranke v drugo kategorijo v nasprotju z načeloma sorazmernosti in enakega obravnavanja.

89 Tožeča stranka zatrjuje ravno to, da gre njeni uvrstitvi v isto kategorijo z družbo Schunk za neenako obravnavanje v njeno škodo, saj ima družba Schunk 18-odstotni tržni delež, ki pomeni promet, ki je od njenega večji za približno 12 milijonov EUR.

90 Spomniti je treba, da sta bili družba Schunk in tožeča stranka v isto kategorijo uvrščeni z 18- in 14-odstotnim tržnim deležem, ki je na zadevnem trgu pomenil promet v višini 52 in 41 milijonov EUR, zaradi česar sta bili ti družbi jasno uvrščeni med podjetja s tržnim deležem med 10 in 20 %.

91 Poudariti je treba, da je razlika v velikosti med družbo Schunk in tožečo stranko, ki spadata v isto kategorijo, manjša od razlike med tožečo stranko in družbo Hoffmann, ki spadata v različni kategoriji. Tržni delež tožeče stranke (14 %) je bil bližji tržnemu deležu družbe Schunk (18 %) kot tržnemu deležu največjega gospodarskega subjekta tretje kategorije (družba Hoffmann, 6 %), saj so jo od družbe Schunk ločevale 4 odstotne točke, od družbe Hoffmann pa 8 odstotnih točk. Komisija je zaradi majhne razlike med družbo Schunk in tožečo stranko (4 odstotne točke) – upoštevaje ne posebej velik tržni delež družbe Schunk – lahko popolnoma koherentno in objektivno in torej, ne da bi kršila načeli enakega obravnavanja in sorazmernosti, tožečo stranko – tako kot družbo Schunk in v nasprotju z družbama Hoffmann in Conradty – obravnavala kot srednji gospodarski subjekt in je zanjo določila enak izhodiščni znesek kot za družbo Schunk, ki je višji od izhodiščnega zneska, določenega za družbi Hoffmann in Conradty, ki sta imeli na zadevnem trgu zelo majhen tržni delež (6 in 3 %).

92 Spomniti je treba še, da je, čeprav je zaradi razdelitve v kategorije določenim podjetjem kljub njihovi različni velikosti odmerjen enak izhodiščni znesek, treba ugotoviti, da je to različno obravnavanje objektivno utemeljeno, ker je narava kršitve pri določitvi njene teže veliko pomembnejša kot velikost podjetja (glej zgoraj v točki 62 navedeno sodbo CMA CGM in drugi proti Komisiji, točka 411 in navedena sodna praksa).

93 Tožeča stranka na koncu zatrjuje, da je razvrstitev po kategorijah, ki jo je izvedla Komisija, napačna, ker bi Komisija morala sešteti tržna deleža družb Schunk in Hoffmann, saj je podjetja treba obravnavati taka, kakršna so med sprejetjem odločbe, s katero je bila naložena globa. V teh okoliščinah bi morala biti tožeča stranka uvrščena v tretjo kategorijo, ki bi ustrezala tržnemu deležu, manjšemu od 20 %, v prvo kategorijo bi bila uvrščena družba LCL s tržnim deležem, večjim od 25 %, drugo kategorijo pa bi sestavljali družbi Schunk in Hoffmann s skupnim tržnim deležem v višini med 20 in 25 %, v tem primeru v višini 24 %. V skladu s prakso odločanja Komisije bi moral biti torej izhodiščni znesek, določen za tožečo stranko, od tega, ki je bil določen v obravnavanem primeru, manjši za od 17,5 do 13 milijonov EUR.

94 Spomniti je treba, da je Komisija štela, da je družba Hoffmann posebej odgovorna, ker je bilo to podjetje pri kršitvi samostojno udeleženo od septembra 1994 do oktobra 1999, družba Schunk pa je nadzor nad družbo Hoffmann prevzela šele 28. oktobra 1999.

95 V skladu s to presojo, ki je tožeča stranka neposredno ne izpodbija, je Komisija na podlagi prometa, ki ga je vsako podjetje v EGP doseglo od proizvodov, na katere se nanaša ta postopek, pri čemer je upoštevala tudi lastno potrošnjo vsakega podjetja, zadevna podjetja, vključno z družbo Hoffmann, razporedila v tri kategorije. Iz tega izhaja obseg tržnega deleža, ki pomeni relativno težo vsakega podjetja pri kršitvi in njegovo dejansko gospodarsko sposobnost povzročiti znatno škodo konkurenci.

96 Primerjava je temeljila na podatkih o prometu v zadnjem letu kršitve, namreč letu 1998, ki ga je mogoče pripisati zadevnim proizvodom, kar tožeča stranka izpodbija na podlagi upoštevanja načela enakega obravnavanja, ker naj bi Komisija morala položaj podjetij presojati na dan, ko je bila naložena globa, in tako sešteti tržna deleža družb Schunk in Hoffmann.

97 To presojo je ne glede na to, da je na njeni podlagi postala vprašljiva samostojna odgovornost družbe Hoffmann, kot jo je v Odločbi ugotovila Komisija, treba zavrniti, ker je očitno neutemeljena.

98 Ugotoviti je treba, da se očitek tožeče stranke nanaša na fazo izračuna zneska globe glede na težo kršitve, v okviru katere Komisija višino zneska mogoče globe, določeno

glede na opredelitev kršitve za „zelo resno“, spremeni za več kot 20 milijonov EUR ob upoštevanju specifične teže vsakega podjetja, udeleženega pri omejevalnem sporazumu, in zato dejanskega vpliva njegove kršitve na konkurenco.

99 Glede določitve razsežnosti kršitve na trgu in dela odgovornosti, ki ga nosi vsak udeleženec omejevalnega sporazuma, je bilo razsojeno, da je lahko del prometa, ki je bil ustvarjen z blagom, na katero se nanaša kršitev, primerna podlaga za informacijo o razsežnosti kršitve na zadevnem trgu (glej zlasti zgoraj v točki 49 navedeno sodbo Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 121, in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi Mayr-Melnhof proti Komisiji, T-347/94, Recueil, str II-1751, točka 369). Kot je poudarilo Sodišče prve stopnje, je promet, ustvarjen s proizvodi, ki so predmet omejevalnega ravnanja, zlasti objektivno merilo, ki pravilno pokaže, kako škodljivo ta praksa vpliva na normalno konkurenco (sodba Sodišča prve stopnje z dne 11. marca 1999 v zadevi British Steel proti Komisiji, T-151/94, Recueil, str. II-629, točka 643).

100 Komisija je torej ob tej priložnosti upravičeno upoštevala promet, ustvarjen z zadevnimi proizvodi, in tržni delež v EGP, ki so ju vsa podjetja, prisotna na zadevnem trgu, dosegla leta 1998, to je v zadnjem dopolnjenem koledarskem letu kršitve, in ne položaj navedenih podjetij na dan sprejetja Odločbe, to je štiri leta po prenehanju obstoja kršitve.

101 Iz navedenega izhaja, da je treba zavrniti vse očitke v zvezi z razvrstitvijo udeležencev omejevalnega sporazuma v kategorije, ki jo je v Odločbi opravila Komisija.

Trajanje kršitve

102 Trajanje kršitve je v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 eden od upoštevnih dejavnikov pri določanju višine globe za podjetja, ki so prekršila pravila o konkurenci.

103 Kar zadeva trajanje kršitve, se v Smernicah razlikuje med kratkotrajnimi kršitvami (na splošno manj kot eno leto), za katere naj se izhodiščni znesek, določen glede na težo, ne bi smel povečati, srednje trajnimi kršitvami (na splošno od enega do petih let), za katere se lahko ta znesek poveča za 50 %, in dolgotrajnimi kršitvami (na splošno več kot pet let), za katere se lahko ta znesek poveča za 10 % letno (točka 1 B, prvi odstavek, od prve do tretje alinee).

104 Ni sporno, da je bila tožeča stranka pri omejevalnem sporazumu udeležena od oktobra 1988 do decembra 1999, tako da je obdobje kršitve trajalo enajst let in dva meseca, kar ustreza dolgotrajni kršitvi, in da se je zato izhodiščni znesek njene globe glede na trajanje kršitve povečal za 110 %.

105 Tožeča stranka trdi, da je to povečanje za 110 % nesorazmerno, in oporeka tako metodi izračuna glob, ki jo določajo Smernice, kot predhodni praksi odločanja Komisije.

106 Kar zadeva zatrjevano kršitev Smernic, tožeča stranka hkrati in protislovno zatrjuje, da je zaradi izpodbijanega povečanja predhodna faza presoje teže kršitve nepomembna in da je bila s tem povečanjem upoštevana ista teža, saj so omejevalni sporazumi o cenah, ki jih Komisija opredeljuje za „zelo resne“ kršitve, po naravi dolgotrajne kršitve.

107 Pri prvi trditvi tožeče stranke gre za povsem načelno trditev, ki je popolnoma nepomembna. Zadošča ugotoviti, da je Komisija po presoji teže kršitve za tožečo stranko določila izhodiščni znesek v višini 21 milijonov EUR. Po tej prvi stopnji je Komisija upoštevala trajanje kršitve in je glede na njeno dolgotrajnost predhodno določen izhodiščni znesek povečala. Samo dejstvo, da se je pri dodatnem znesku globe za več kot stoodstotno povečal izhodiščni znesek, nikakor ne pomeni, da je določitev izhodiščnega zneska glede na težo kršitve nepomembna.

108 Tudi druga trditev ni utemeljena, saj temelji na napačni premisi, da sta narava določenih kršitev in njihovo trajanje nujno soodvisna, ter vodi k nejasnosti glede meril teže in trajanja, predvidenih s členom 15(2) Uredbe št. 17.

109 Čeprav bi predpostavljali, da so omejevalni sporazumi o cenah v bistvu sklenjeni, da bi trajali, Komisiji ni mogoče prepovedati, da upošteva njihovo dejansko trajanje v posameznem primeru. Določene omejevalne sporazume namreč kljub njihovi načrtovani dolgotrajnosti po krajšem dejanskem učinkovanju odkrije Komisija ali jih naznani kateri od udeležencev. Njihov škodljivi učinek je nujno manjši, kot če bi se dejansko izvajali dolgo. Zato je treba v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 vedno razlikovati med dejanskim trajanjem kršitev in njihovo težo, kot izhaja iz njihove narave (zgoraj v točki 62 navedena sodba Tokai I, točka 259, in zgoraj v točki 52 navedena sodba Tokai II, točka 275).

110 Komisija je torej v točki 1 B, tretji odstavek, Smernic lahko določila, da bo povečanje glob za dolgotrajne kršitve bistveno večje kot v prejšnji praksi z namenom nalaganja učinkovitih sankcij za omejitve, „ki so v daljšem obdobju imele škodljiv vpliv“ na potrošnike (zgoraj v točki 62 navedena sodba Tokai I, točka 260).

111 Poleg tega v točki 1 B, prvi odstavek, tretja alinea, Smernic za dolgotrajne kršitve ni predvideno samodejno povečanje za 10 % letno, ampak ima Komisija glede tega diskrecijsko pravico. Iz uvodnih izjav 299 in 300 Odločbe jasno izhaja, da je Komisija, s tem ko se je – upoštevaje dolgo trajanje obdobja kršitve, ki je bilo veliko daljše od ločnice petih let, ki označuje konec kategorije „srednje trajnih“ kršitev – odločila, da izhodiščne zneske glob poveča za 10 % za vsako dopolnjeno leto kršitve in za dodatnih 5 % za vsako dodatno obdobje, daljše od šestih mesecev in krajše od enega leta, izvrševala svojo diskrecijsko pravico.

112 Dejstvo, da se je Komisija držala načela povečanja za 10 % letno za vsa podjetja, ki so bila udeležena pri kršitvi, ki jo je upravičeno opredelila za dolgotrajno, ni v ničemer v nasprotju s Smernicami in tožeča stranka pri svojih trditvah v zvezi s kršitvijo „načela degresivnega povečevanja kazni“ v primeru dolgotrajnih kršitev, katerega obstoj v pravu Skupnosti ni izkazan, ne upošteva, da je bila kršitev trajna, kar je Komisija ugotovila skupaj s tem, da je bila ena sama, in česar tožeča stranka ne izpodbija.

113 Tako nič ne nasprotuje temu, da je Komisija glede na to, da je kršitev trajala enajst let in dva meseca, v skladu s pravili, ki si jih je določila v Smernicah, izhodiščni znesek globe tožeče stranke povečala za 110 %. Poleg tega glede na dolgo trajanje kršitve ni mogoče šteti, da bi bilo to povečanje za 110 % očitno nesorazmerno.

114 Kar zadeva, drugič, zatrjevano kršitev prakse odločanja Komisije, je treba spomniti, da se ta praksa ne more uporabiti kot pravni okvir za globe na področju konkurence, ki je določen zgolj z Uredbo št. 17 (zgoraj v točki 43 navedena sodba LR AF 1998 proti Komisiji, točka 234), odločbe glede preostalih zadev pa so le namig glede morebitnega obstoja diskriminacije, ker je malo verjetno, da so okoliščine v teh zadevah, kot so trgi, proizvodi, podjetja in zadevna obdobja, enake (zgoraj v točki 43 navedeni sodbi JCB Service proti Komisiji, točki 201 in 205, in Britannia Alloys & Chemicals proti Komisiji, točka 60).

115 Tožeča stranka se v zvezi s tem sklicuje na tri odločbe Komisije, v katerih je ta izhodiščni znesek globe povečala ob upoštevanju trajanja kršitve šele od drugega leta obdobja kršitve dalje, saj so v Smernicah povečanja glob predvidena le za obdobja, ki presegajo trajanje kršitve, ki se šteje za „srednje trajno“.

116 Vendar pa je treba ugotoviti, da zadeve, ki jih navaja tožeča stranka, niso primerljive z obravnavano zadevo.

117 V odločbi v zvezi z zadevo Predizolirane cevi in v Odločbi Komisije 2001/135/ES z dne 5. julija 2000 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] (zadeva COMP.F.1/36.516 – Nathan-Bricolux) (UL 2001, L 54, str. 1) je Komisija tako upoštevala dejstvo, da se zadevne omejitve, v nasprotju z obravnavano zadevo, med spornim obdobjem niso sistematično izvrševale.

118 V Odločbi 2001/418/ES z dne 7. junija 2000 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81[ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/36.545/F3 – Aminokisline) (UL 2001, L 152, str. 24) je Komisija več podjetij kaznovala za njihovo udeležbo pri omejevalnem sporazumu na trgu lizina. Komisija je določila načelo povečanja za 10 % na leto kršitve, vendar tega načela ni enotno uporabila, ne da bi obrazložila zakaj. Sodišče prve stopnje je v sodbi z dne 9. julija 2003 v zadevi Cheil Jedang proti Komisiji (T-220/00, Recueil, str. II-2473, točke od 130 do 139) to popravilo in zmanjšalo v korist podjetja, za katero je bilo uporabljeno načelo povečanja za 10 % letno, povečanje, določeno na podlagi trajanja.

119 V vsakem primeru je treba poudariti, da mora biti spoštovanje načela enakega obravnavanja usklajeno s spoštovanjem načela zakonitosti, v skladu s katerim se ne more nihče v svojo korist sklicevati na nezakonitost, storjeno v korist drugega (sodba Sodišča z dne 4. julija 1985 v zadevi Williams proti Računskemu sodišču, 134/84, Recueil, str. 2225, točka 14; zgoraj v točki 49 navedena sodba z dne 14. maja 1998 v zadevi SCA Holding proti Komisiji, točka 160, in zgoraj v točki 43 navedena sodba LR AF 1998 proti Komisiji, točka 367).

120 V nasprotju s trditvami tožeče stranke pa iz določb točke 1 B Smernic ne izhaja, da se prvo leto kršitve ne sme upoštevati. V zvezi s tem je namreč predvideno le, da se za kratkotrajne kršitve, ki na splošno trajajo manj kot eno leto, znesek ne poveča. Nasprotno je za kršitve, ki trajajo dlje časa, predvideno povečanje zneska, pri čemer se to povečanje lahko določi v višini 10 % izhodiščnega zneska „letno“, če je kršitev, tako kot v tem primeru, trajala več kot pet let (zgoraj v točki 118 navedena sodba Cheil Jedang proti Komisiji, točka 133).

121 Iz tega izhaja, da je treba zavrniti očitek, da je bila tožeča stranka, kar zadeva določitev povečanja izhodiščnega zneska globe zaradi trajanja kršitve, glede na prakso odločanja Komisije obravnavana nesorazmerno in/ali diskriminatorno.

Zgornja meja globe, določena v členu 15(2) Uredbe št. 17

Neuporaba, za tožečo stranko, zgornje meje v višini 10 % prometa na svetovni ravni

122 Člen 15(2) Uredbe št. 17 določa, da globe, ki jih podjetjem, ki so prekršila člen 81 ES ali člen 82 ES, naloži Komisija, ne presegajo „10 % prometa v predhodnem poslovnem letu vsakega podjetja, udeleženega pri kršitvi“.

123 Tožeča stranka trdi, prvič, da je Komisija prekršila zgoraj navedeni člen, saj bi, upoštevaje globe, ne glede na to, ali gre za osnovni ali končni znesek, ki so ji že bile naložene v zadevah Grafitne elektrode in Posebni grafiti, v obravnavanem primeru v skladu s tem členom morala po uradni dolžnosti znižati izhodiščni znesek globe, saj skupni seštevek navedenih glob, vključno s to, ki ji je bila naložena v Odločbi, znatno presega 10 % njenega prometa na svetovni ravni. Ta rešitev bi naj bila v skladu z namenom zgornje meje v višini 10 %, določene v členu 15(2) Uredbe št. 17, in sicer da se podjetje zaščiti pred pretirano globo, ki bi lahko ogrozila njegov gospodarski obstoj.

124 Pojasniti je treba, da mora Komisija, čeprav pod nadzorom Sodišča prve stopnje glede na okoliščine posamezne zadeve sama presoja odobritve zmanjšanja glob v skladu z obvestilom o ugodni obravnavi, po drugi strani upoštevati zgornjo mejo 10 %. Komisija pri uporabi zgornje meje 10 %, ki je povezana le z obsegom prometa iz člena 15(2) Uredbe št. 17, nima diskrecijske pravice. Kot v sklepnih predlogih k sodbi

Sodišča z dne 28. junija 2005 v zadevi Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, I-5439, točka 125) poudarja generalni pravobranilec M. Tizzano, „se po definiciji zgornja meja, ki predstavlja absolutno mejo, kakor hitro se doseže določeni prag in neodvisno od vseh preostalih meril, uporabi samodejno“.

125 V obravnavanem primeru je bil osnovni znesek globe, kar zadeva tožečo stranko, glede na težo in trajanje kršitve določen na 44,1 milijona EUR in je – potem ko je Komisija preučila morebitne obteževalne ali olajševalne okoliščine – ostal nespremenjen, saj ni bila zoper oziroma v korist tožeče stranke ugotovljena nobena od teh okoliščin. Znesek 44,1 milijona EUR pa je znatno nižji od meje 10 % celotnega prometa tega podjetja, ki je za leto 2002 znašal 1112 milijonov EUR. Zato tožeči stranki ni bilo mogoče odobriti zmanjšanja osnovnega zneska globe in je Komisija pravilno uporabila člen 15(2) Uredbe št. 17.

126 Tožeča stranka s svojo trditvijo, povzeto zgoraj v točki 123, ne upošteva jasnega besedila zgoraj navedenega člena, iz katerega izhaja, da se zgornja meja 10 % uporablja posebej za vsako kršitev, ki jo Komisija sankcionira (zgoraj v točki 52 navedena sodba Tokai II, točka 377). V zvezi s tem je treba spomniti, da se pri določanju višine globe v okviru meja, določenih s členom 15(2) Uredbe št. 17, v skladu z navedeno določbo upoštevata teža in trajanje „kršitve“.

127 Sodišče Skupnosti je v okviru razlage izrecnega napotila na promet podjetja navedlo, da je namen predvidene zgornje meje v višini 10 % prometa preprečiti, da bi bile globe nesorazmerne z velikostjo podjetja, in da je glede na to, da je približen podatek v zvezi s tem mogoče dobiti le na podlagi celotnega prometa, ta odstotek treba razumeti, kot da se nanaša na celoten promet (zgoraj v točki 49 navedena sodba Musique diffusion

française in drugi proti Komisiji, točka 119). Vendar pa je tako podana opredelitev namena zgornje meje 10 % neločljivo povezana z besedilom in obsegom člena 15(2) Uredbe št. 17, ki sta bila poudarjena v prejšnji točki, in zato razlaga tega člena, kakršno je podala tožeča stranka, ne more temeljiti na tem namenu, saj je v nasprotju z besedilom navedenega člena.

128 Tožeča stranka se v podporo svojemu očitku sklicuje tudi na Odločbo Komisije 2003/2/ES z dne 21. novembra 2001 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/E-1/37.512 – Vitamini) (UL 2003, L 6, str. 1), s katero je Komisija štela, da je vsako od dveh podjetij storilo osem kršitev člena 81 ES, in jima je zato naložila osem glob. V zvezi s tem je treba poudariti, da se pri zneskih vseh osmih glob upošteva zgornja meja 10 % in da pripomba tožeče stranke, da je bila vsota glob, naloženih vsakemu podjetju, nižja od 10 % celotnega prometa navedenega podjetja, ne more dokazovati, da je Komisija v tem primeru kršila člen 15(2) Uredbe št. 17.

129 Tožeča stranka trdi, drugič, da je Komisija v bistvu zlorabila svoja pooblastila. Komisija naj bi se poskusila izogniti upoštevanju zgornje meje 10 %, s tem ko je posebej v treh različnih odločbah kaznovala ravnanje, ki je bilo v nasprotju s konkurenčnim pravom, v istem obdobju,.

130 Tožeča stranka je v odgovor na vprašanje o natančnem obsegu te trditve, ki ji je bilo postavljeno med obravnavo, navedla, da s tem ni zatrjevala, da gre pri omejevalnih sporazumih, na katere se nanašata zadevi Grafitne elektrode in Posebni grafiti, in pri omejevalnem sporazumu, zaradi katerega je bila sprejeta Odločba, v resnici za eno in isto kršitev.

131 V tej fazi je treba poudariti, da je Komisija tožeči stranki smela naložiti štiri različne globe, pri katerih se pri vsaki spoštujejo meje, določene s členom 15(2) Uredbe št. 17, če je tožeča stranka storila štiri različne kršitve določb člena 81(1) ES, pri čemer je treba opozoriti, da je Komisija v zadevi Posebni grafiti sprožila en sam postopek, ki se je končal s sprejetjem ene same odločbe, s katero je bil ugotovljen obstoj dveh kršitev, pri čemer ena zadeva trg posebnega izostatičnega grafita, druga pa trg posebnega ekstrudiranega grafita, in s katero sta bili tožeči stranki naloženi dve različni globi.

132 V teh okoliščinah je trditev tožeče stranke v zvezi z zatrjevano „nezakonito izognitvijo“ meji, predvideni s členom 15(2) Uredbe št. 17, popolnoma nepomembna. Kot upravičeno navaja Komisija, za uporabo navedene zgornje meje namreč ni pomembno, ali se različne kršitve pravil o konkurenci kaznujejo med enim samim postopkom ali med različnimi, časovno zamaknjenimi postopki, saj zgornja meja 10 % velja za vsako kršitev člena 81 ES.

133 Tudi splošne navedbe tožeče stranke v zvezi z dejstvom, da naj bi ravnanje Komisije v obravnavani zadevi učinkovalo demoralizirajoče za podjetje, kateremu naj bi bilo onemogočeno izboljšanje njegovih financ in ki naj bi bilo podvrženo neprestanim javnim ovadbam, zaradi katerih naj bi mu nastala dodatna škoda v obliki škodovanja ugledu, so glede na zahteve po dokazu kršitve člena 15(2) Uredbe št. 17 oziroma zlorabe pooblastil, ki naj bi ju domnevno storila Komisija, popolnoma napomembne.

134 Na koncu je treba poudariti, da je Komisija, upoštevaje velike finančne težave tožeče stranke in dejstvo, da ji je bilo nedavno v zadevah Grafitne elektrode in Posebni grafiti naloženo plačilo znatnih glob zaradi udeležbe pri kartelnih dejavnostih, ki so se izvajale sočasno, tožeči stranki odobrila zmanjšanje globe za 33 %.

Zatrjevana diskriminatorna uporaba zgornje meje 10 % v korist družbe Hoffmann

135 Ugotoviti je treba, da tožeča stranka ne zatrjuje, da je bil njen položaj podoben položaju družbe Hoffmann, ampak da je Komisija, s tem ko je upoštevala napačen celoten promet, v korist družbe Hoffmann nepravilno uporabila zgornjo mejo 10 %. Navaja, da je družba Schunk družbo Hoffmann prevzela 28. oktobra 1999 in da je vsota osnovnih zneskov, določenih za ti podjetji (53,1 milijona EUR), znašala manj kot 10 % njunega skupnega prometa leta 2002 (624,4 milijona EUR), kar nasprotuje vsakemu zmanjšanju globe zaradi upoštevanja zgornje meje 10 %.

136 V zvezi z navedbo tožeče stranke, da je bila globa, ki je bila naložena družbi Hoffmann, nezakonito zmanjšana, je treba – tudi če bi domnevali, da je Komisija s tem, ko je temu podjetju neupravičeno odobrila zmanjšanje, nepravilno uporabila zgornjo mejo 10 % – poudariti, da mora biti spoštovanje načela enakega obravnavanja, na katerega se sklicuje tožeča stranka, usklajeno s spoštovanjem načela zakonitosti, v skladu s katerim se ne more nihče v svojo korist sklicevati na nezakonitost, storjeno v korist nekoga drugega (zgoraj v točki 119 navedena sodba Williams proti Računskemu sodišču, točka 14; zgoraj v točki 49 navedena sodba z dne 14. maja 1998 v zadevi SCA Holding proti Komisiji, točka 160, in zgoraj v točki 43 navedena sodba LR AF 1998 proti Komisiji, točka 367).

137 Zaradi celostne obravnave je treba spomniti, da mora Komisija pri uporabi zgornje meje 10 % upoštevati promet zadevnega podjetja, namreč podjetja, ki se mu je pripisala kršitev in je bilo zaradi tega spoznano za odgovorno ter mu je bila vročena odločba o naložitvi globe (sodba Sodišča prve stopnje z dne 4. julija 2006 v zadevi Hoek Loos proti Komisiji, T-304/02, ZOdl., str. II-1887, točka 116).

138 V obravnavanem primeru ni sporno, da je Komisija štela, da je družba Hoffmann, s tem ko je bila samostojno in na lastno odgovornost od septembra 1994 do oktobra 1999, preden jo je prevzela družba Schunk, udeležena pri omejevalnem sporazumu, prekršila člen 81 ES. Poleg tega je družba Hoffmann po tem prevzemu obdržala svoj status pravne osebe ter dejavnost in zadostno premoženje, četudi je njeno poslovodstvo zdaj v rokah družbe Schunk (uvodna izjava 256 Odločbe). Komisija je torej upravičeno menila, da je družba Hoffmann sama odgovorna za kršitev, ki jo je storila, preden jo je prevzela družba Schunk, ter pri uporabi meje v višini 10 % prometa, navedene v členu 15(2) Uredbe št. 17, upoštevala zgolj promet družbe Hoffmann.

139 Iz tega izhaja, da je treba zavrniti očitke, ki se nanašajo na napačno oziroma diskriminatorno uporabo meje v višini 10 % prometa, navedene v členu 15(2) Uredbe št. 17, in na „nezakonito izognitev“ tej meji.

Zamudne obresti

140 Tožeča stranka poudarja, da začnejo po vročitvi Odločbe in po izteku roka treh mesecev od neplačanega zneska globe samodejno teči zamudne obresti po obrestni meri v višini 5,5 %, to je po obrestni meri refinanciranja Evropske centralne banka (ECB), ki je na upoštevni datum znašala 2 %, povečani za 3,5 %, pri čemer se ob vložitvi tožbe s pridobitvijo bančne garancije ta obrestna mera 5,5 % zmanjša na 3,5 %.

141 Tožeča stranka meni, da Komisija v Odločbi nikakor ni obrazložila te zelo visoke in samovoljne obrestne mere. Poleg tega naj bi bila obrestna mera prohibitivna in naj bi brez pravne podlage učinkovala kot dodatna kazen za uveljavljanje pravnega varstva in

naj bi bilo z njo kršeno „splošno načelo prava Skupnosti, v skladu s katerim ima vsakdo pravico do učinkovitega pravnega sredstva, ne da bi uveljavljanje pravnega varstva zanj imelo negativne posledice“.

142 Ugotoviti je treba, da je družba SGL podoben očitek uveljavljala v okviru sporov, ki so vodili k izdaji zgoraj v točki 62 navedene sodbe Tokai I in zgoraj v točki 52 navedene sodbe Tokai II, v katerih je Sodišče prve stopnje navedeni očitek zavrnilo, Sodišče pa je po pritožbah to rešitev potrdilo v sodbah z dne 29. junija 2006 v zadevi SGL Carbon proti Komisiji (C-308/04 P, ZOdl., str. I-5977, točke od 113 do 118) in z dne 10. maja 2007 v zadevi SGL Carbon proti Komisiji (C-328/05 P, ZOdl., str. I-3921, točke od 109 do 115).

143 V zvezi s tem je treba spomniti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso (sodba Sodišča z dne 25. oktobra 1983 v zadevi AEG proti Komisiji, 107/82, Recueil, str. 3151, točke od 141 do 143; sodba Sodišča prve stopnje z dne 14. julija 1995 v zadevi CB proti Komisiji, T-275/94, Recueil, str. II-2169, točke od 46 do 49, in zgoraj v točki 43 navedena sodba LR AF 1998 proti Komisiji, točki 395 in 396) pooblastilo, ki ga ima Komisija na podlagi člena 15(2) Uredbe št. 17, zajema možnost določitve datuma zapadlosti glob, datuma, od katerega začnejo teči zamudne obresti, obrestne mere teh obresti in podrobnosti izvršitve njene odločbe, pri čemer lahko eventualno zahteva pridobitev bančne garancije, ki pokriva glavnico in obresti naloženih glob. Če takega pooblastila ni, bi lahko podjetja imela korist od prepoznega plačila glob, s čimer bi se zmanjšal učinek sankcij, ki jih Komisija nalaga kot svojo nalogo, zagotoviti uporabo pravil o konkurenci. Zato je obračunanje zamudnih obresti od glob upravičeno, saj se prepreči onemogočenje polnega učinka Pogodbe z enostranskim ravnanjem podjetij, ki odlašajo s plačilom glob, ki so jim bile naložene, in se izključi možnost, da bi bila ta podjetja v ugodnejšem položaju kot podjetja, ki svoje globe plačajo v roku, ki jim je bil določen (zgoraj v točki 62 navedena sodba Tokai I, točka 475).

144 V zvezi s tem je bila Komisiji s sodno prakso priznana pravica, da določi zamudne obresti po tržni obrestni meri, povečani za 3,5 odstotne točke (zgoraj v točki 143 navedena sodba Sodišča prve stopnje CB proti Komisiji, točki 54; sodba z dne 8. oktobra 1996 v zadevi Compagnie maritime belge transports in drugi proti Komisiji, od T-24/93 do T-26/93 in T-28/93, Recueil, str. II-1201, točka 250, in zgoraj v točki 43 navedena sodba LR AF 1998 proti Komisiji, točka 397), in ob pridobitvi bančne garancije po tržni obrestni meri, povečani za 1,5 odstotne točke (zgoraj v točki 143 navedena sodba CB proti Komisiji, točka 54).

145 Te rešitve imajo zdaj tudi zakonodajno podlago, saj so bile povzete v Uredbi Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002 z dne 23. decembra 2002 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti (UL L 357, str. 1) in, natančneje, v členu 86 te uredbe, katere zakonitost tožeča stranka ne izpodbija. Ta uredba je v skladu s členom 273 začela veljati 1. januarja 2003.

146 Poudariti je treba, da je Sodišče prve stopnje v sodni praksi dopustilo zamudne obresti v višini 7,5 %, 13,25 % in 13,75 % in pri tem poudarilo, da lahko Komisija izbere referenčno obrestno mero, ki je višja od običajne povprečne tržne obrestne mere, če se s tem prepreči zavlačevanje (zgoraj v točki 62 navedena sodba Tokai I, točka 476 in navedena sodna praksa). V teh okoliščinah obrestnih mer v višini 5,5 % in 3,5 %, ki sta bili določeni v obravnavanem primeru, glede na zgoraj navedeni legitimni cilj ni mogoče šteti za nesorazmerni.

147 Pri trditvi tožeče stranke v zvezi s kršitvijo domnevnega splošnega načela prava Skupnosti, v skladu s katerim „ima vsakdo pravico do učinkovitega pravnega sredstva, ne da bi uveljavljanje pravnega varstva zanj imelo negativne posledice“, gre v bistvu za zahtevo, da bi podjetje, ki mu je bila naložena globa, lahko vložilo pravno sredstvo, ne da

bi se zaradi tega izpostavilo tveganju v zvezi s posledicami zavrnitve tega pravnega sredstva, in nazadnje za zanikanje *ratia legis* določitve zamudnih obresti, namreč preprečitve zlorabe pravnih sredstev.

148 Tožeča stranka nikakor ni izkazala, da je Komisija, s tem ko je določila obrestni meri v višini 5,5 % in 3,5 %, kršila pravico do učinkovitega sodnega varstva, ki je splošno načelo prava Skupnosti. Poleg tega je treba ugotoviti, da obrestne mere, ki jih je Komisija določila v svojih odločbah v zadevah Grafitne elektrode in Posebni grafiti ter v obravnavani zadevi, tožeče stranke očitno niso odvrnile od vložitve tožbe pred sodiščem Skupnosti.

149 Poleg tega navedbe tožeče stranke v zvezi z vplivom trajanja sodnega postopka, pri katerem gre za tveganje, ki je sestavni del te vrste postopka, ne morejo vplivati na zgoraj navedeni zaključek. Ugotoviti je treba tudi to, da ima podjetje, zato da bi se preprečil vpliv tveganja trajanja sodnega postopka na znesek obresti, možnost zahtevati odlog izvršitve odločbe Komisije, s katero mu je bila naložena globa, ali pridobiti bančno garancijo, ki omogoča znižanje obrestne mere s 5,5 % na 3,5 %.

150 Poleg tega se tožeča stranka sklicuje na prakso Komisije, da se – z namenom vrnitve glob podjetij – njihova plačila povrnejo po obrestni meri, ki je za 0,1 % višja od najnižje obrestne mere, ki jo za operacije refinanciranja ponuja ECB, kar omogoča nevtraliziranje tveganja, navedenega v prejšnji točki.

151 Po mnenju tožeče stranke ta praksa dokazuje, da se zdi, kot meni sama Komisija, da nizke obresti zadoščajo za preprečitev zlorabe pravnih sredstev, saj se drugače ne bi plačale nobene obresti, in da je tako višina obresti, ki se zahtevajo v obravnavanem primeru, vsekakor neupravičena, vsaj v višini obresti, ki presegajo obresti, ki jih je plačala Komisija.

152 Komisija, s tem ko – z namenom vrnitve glob podjetij – njihova začasna plačila povrne po obrestni meri, ki je za 0,1 % višja od najnižje obrestne mere, ki jo za operacije refinanciranja ponuja ECB, zadevnemu podjetju odobri ugodnost, ki ne izhaja niti iz določb Pogodbe niti iz določb Uredbe št. 17 ali iz določb Uredbe št. 2342/2002 (glej v tem smislu zgoraj v točki 143 navedeno sodbo CB proti Komisiji, točka 82) in na kateri ne more veljavno temeljiti očitek tožeče stranke. Obrestna mera, ki jo Komisija uporablja za globe, za katere se pozneje izkaže, da navsezadnje ni bilo prav, da so bile plačane, ima drugačen namen, kot ga imajo zamudne obresti: namen prve obrestne mere je preprečiti neupravičeno obogatitev Skupnosti v škodo podjetja, katerega tožbi na razglasitev ničnosti njegove globe je bilo ugodeno, medtem ko je namen druge obrestne mere preprečiti zlorabne zamude pri plačilu globe (zgoraj v točki 52 navedena sodba Tokai II, točka 414).

153 Na koncu je treba poudariti, da iz člena 2 Odločbe v zvezi z dopisom z dne 11. decembra 2003, s katerim je Komisija tožečo stranko o Odločbi uradno obvestila, izhaja, da je bil način določitve zamudnih obresti v Odločbi jasno obrazložen in da je Komisija s tem izpolnila obveznost obrazložitve, določeno v členu 253 ES.

154 Iz tega izhaja, da je očitek v zvezi z obrestnima merama, določenima v Odločbi, kot je bil predstavljen zgoraj v točki 141, treba zavrniti.

155 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba tožbo v celoti zavrniti.

Stroški

156 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker tožeča stranka ni uspela, se ji v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (peti senat)

razsodilo:

1. Tožba se zavrne.

2. Družbi SGL Carbon AG se naloži plačilo stroškov.

Vilaras Prek Ciucă

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 8. oktobra 2008.

Sodni tajnik Predsednik

E. Coulon M. Vilaras

Stvarno kazalo

Dejansko stanje . . . . . II - 2520
Postopek in predlogi strank . . . . . II - 2526
Pravo . . . . . II - 2528
Določitev osnovnega zneska . . . . . II - 2528
Teža kršitve . . . . . II - 2528
– Kršitev obveznosti obrazložitve . . . . . II - 2528
– Praksa odločanja Komisije . . . . . II - 2532
– Razvrstitev udeležencev omejevalnega sporazuma v kategorije . . . . . II - 2537
Trajanje kršitve . . . . . II - 2549
Zgornja meja globe, določena v členu 15(2) Uredbe št. 17 . . . . . II - 2554
Neuporaba, za tožečo stranko, zgornje meje v višini 10 % prometa na svetovni ravni . II - 2554
Zatrjevana diskriminatorna uporaba zgornje meje 10 % v korist družbe Hoffmann . . . II - 2558
Zamudne obresti . . . . . II - 2559
Stroški . . . . . II - 2564